

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Liberec

Inspekční zpráva

**Speciální mateřská škola při Dětském centru Semily
Na Olešce 433**

Na Olešce 433, 513 01 Semily

Identifikátor zařízení: 600 099 482

Termín konání orientační inspekce: 14. - 15. února 2001

Čj.	084 93/1165
Signatura	oh5ru108

CHARAKTERISTIKA ZAŘÍZENÍ

Speciální mateřská škola (MŠ) při Dětském centru v Semilech je součástí nestátního zařízení pro předškolní děti se zdravotním oslabením - Dětského centra (DC), které poskytuje léčebně-preventivní a odbornou rehabilitační péči a kožní a respirační terapii dětem s kombinovanými vadami a se zdravotním oslabením. Součástí DC je dále přípravná třída pomocné školy, která je odloučeným pracovištěm Zvláštní školy v Semilech a stacionář pro děti s kombinovanými vadami do 10 let. Škola slouží oblasti Semily a okolí.

Mateřská škola má dvě třídy pro děti zdravotně oslabené a jednu pro kombinované vady a těžší zdravotní oslabení. Podmínkou přijetí je doporučení lékaře, ten také stanoví diagnózu a rozsah zdravotní péče.

V současné době je MŠ plně obsazena, ve stavu je 27 dětí převážně zdravotně oslabených, většinou v kombinaci s logopedickou vadou, případně hyperaktivitou. Mezi závažnější diagnózy patří smyslové vady a dětská mozková obrna (DMO).

Škola je umístěna v DC ve středu města Semily a kromě tří prostorných tříd, kterými disponuje, využívá další prostory a rehabilitační zařízení centra. Odborní pracovníci centra rovněž zajišťují zdravotní péči dětem z MŠ.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI

Řízené činnosti

Plánování a příprava vzdělávací činnosti

Učitelky při přípravě na výchovně vzdělávací proces vycházejí z programu autorek Opravilové a Gebhartové: Jaro, Léto, Podzim, Zima, který podle témat rozpracovaly do tříměsíčních bloků. Úkoly jsou pojaty obecně, není rozlišen věk dětí. Plánované činnosti jsou nenásilně propojovány s rehabilitačním cvičením a logopedickou péčí. Do programu je začleněna každodenní inhalace dětí pod vedením zdravotních sester. Na jednotlivé děti jsou vypracovány individuální plány. Jsou však pouze hrubě nastíněny, postrádají postupné kroky plnění, přímý vztah ke specifickým problémům a zpětnou vazbu.

Na sledované řízené činnosti (výtvarná výchova, pracovní výchova, hra na flétničky, individuální práce s dětmi se závažným handicapem) byly učitelky velmi dobře připraveny. Příprava spočívala nejen v promyšlenosti vybraného tématu, ale také ve vhodném výběru pomůcek pro účely rozumového i motorického rozvoje. Stanované cíle byly přiměřené věkovým zvláštnostem dětí a respektovaly jejich handicap, zejména ve třídě s kombinovanými vadami.

Plánování a příprava na výchovně vzdělávací činnost byly velmi dobré.

Podmínky vzdělávací činnosti

Dvě učitelky jsou pedagogicky i odborně způsobilé, další dvě mají střední pedagogické vzdělání. Garantem logopedické péče je pracovnice PPP Semily. Psychologickou péči smluvně zajišťuje externí psycholog. Zdravotní sestry zabezpečují rehabilitační cvičení, inhalace a pomáhají učitelce při práci.

Prostorné třídy s vytvořenými hracími koutky jsou podnětné pro tvořivé i námětové hry dětí. Zároveň umožňují určité soukromí dítěte. Hračky i pomůcky jsou zastoupeny v dostatečném množství a jsou dětem plně k dispozici.

Na výtvarnou i pracovní výchovu učitelky využily vhodný materiál. Velmi promyšleně a cíleně byly rozmístěny pomůcky pro práci s hlinou.

Při hře na flétničky používají děti vlastní hudební nástroj.

Děti pracují podle svých možností a schopností, učitelky respektují jejich zájem a vedou je k dokončení činnosti. Psychohygienické podmínky v jednotlivých činnostech jsou dodržovány.

Podmínky pro vzdělávací proces jsou velmi dobré.

Organizace, formy a metody vzdělávací činnosti

Učitelky organizovaly jednotlivé činnosti ve skupinkách, ponechávaly dětem dostatek času ke splnění zadaného úkolu. Velmi pěkně, s rozvíjením dovedností a fantazie dětí, byla realizována práce s hlinou. Byla dětem dána možnost dílo rozvinout i ztvárnit do podoby svých představ. Velmi ochotně a nadšeně se o výrobku vyjadřovaly. Děti využívaly i další nabídky pracovních činností v dílničce, například řezání dřeva pilkou.

Při výtvarné výchově učitelka vedla děti k dodržování hygienických návyků, méně sledovala správné držení nůžek a správný úchop tužky. Malování bylo více strukturované, u dětí se jen ojediněle projevila individualita.

Individuální práce s těžce handicapovaným dítětem probíhala na bázi nabídky činností a rozvíjení spojené se vzájemnou komunikací. Učitelka velmi taktně a šetrně dítě podněcovala a usměrňovala. Zaměřila se prostřednictvím manipulace s pomůckami na rozvoj smyslu.

Tato oblast byla hodnocena jako velmi dobrá.

Motivace a hodnocení

Vstupní i průběžná motivace učitelek byla podnětná a vedla děti k aktivní účasti při plnění úkolu dne. Zvláště při pracovních činnostech v malé dílničce vynikající motivace přispěla nejen ke zvládnutí pracovních dovedností, ale zároveň provokovala děti k tvůrčí práci. V hodnocení převažovala pochvala a při nezdaru dopomoc a povzbuzení.

Motivace a hodnocení byly velmi dobré.

Interakce a komunikace

Mezi učitelkami a dětmi i dětmi navzájem panovala otevřená komunikace, která vycházela z prvků rodinné výchovy. Učitelky respektovaly individualitu dítěte a upřednostňovaly jeho zájem, zejména ve třídě dětí s více vadami. Cíleně rozvíjejí komunikativní dovednosti a utvářejí základy společenského chování dětí.

Interakce a komunikace byla shledána jako vynikající.

Spontánní činnosti

Plánování a příprava vzdělávací činnosti

Plánování spontánních činností bylo pojato ve dvou rovinách. Na jedné straně se vztahovalo k danému úkolu dne vycházejícího z plánu práce a na druhé straně umožňovalo vlastní volbu dětí.

Děti měly dostatek nabídkových činností včetně didaktických, konstruktivních i námětových her, které byly rovnovážně rozloženy do řízené i spontánní činnosti. Tato oblast byla hodnocena velmi dobře.

Podmínky vzdělávací činnosti

Prostory tříd, jejich účelné členění, rozmanitost pracovních koutků i vybavení pomůckami umožňují dětem bohatou škálu spontánních aktivit na různá témata.

Do spontánních činností dětí vstupovaly zdravotní sestry, které se pod vedením učitelek snažily rozvíjet aktivity dětí.

Tato oblast byla vynikající.

Organizace, formy a metody vzdělávací činnosti

Při příchodu do třídy byla dětem nabídnuta činnost vztahující se k tématu dne, ale zároveň měly k dispozici konstruktivní stavebnice a drobný pracovní materiál. Vždy byl respektován jejich zájem. Například děti, které upřednostnily práci s potravinami, samostatně připravovaly ovocný kompot a jednoduché dezerty.

Ve třídě byly přítomny i zdravotní sestry, které průběžně prováděly rehabilitační práci a zapojovaly se též do činnosti dětí. Ne vždy jim ponechávaly vlastní způsob řešení problému. Cenná byla však jejich péče o děti a snaha o spolupráci s učitelkou při plnění výchovně-vzdělávacího úkolu. Obsah spontánních aktivit byl smysluplný a rozvržen úměrně zvolenému časovému prostoru i velikosti skupiny dětí.

Tato oblast byla velmi dobrá.

Motivace a hodnocení

Učitelky průběžně děti motivovaly. Kladem bylo výhradně pozitivní hodnocení a morální podpora při překonávání nezdarů a hraničních situací.

Tato oblast byla vynikající.

Hodnocení kvality vzdělávací činnosti

Podmínky mateřské školy vzhledem k souběžné péči výchovně-vzdělávací a zdravotnické jsou velmi dobré. Sledovaná výchovně-vzdělávací činnost byla velmi dobrá.

Ve dvou třídách dosud působí pouze jedna pedagogická pracovnice a asistují jí zdravotní sestry, což je pro zabezpečení výchovně-vzdělávací práce z hlediska pedagogické a odborné způsobilosti nepostačující.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Samostatná koncepce pro speciální mateřskou školu nebyla předložena. Koncepční záměry jsou uvedeny v ročním plánu práce vypracovaném pověřenou učitelkou pro vedení MŠ. Významným koncepčním záměrem je úzká spolupráce se zdravotnickým personálem při poskytování komplexních služeb zdravotně oslabeným a handicapovaným dětem. Oblasti činnosti MŠ a stanovené konkrétní úkoly výchovně-vzdělávací práce v ročním plánu jsou adekvátní poslání spojeného zařízení DC a MŠ. Výchovně-vzdělávací program není specifikován, učitelky upřednostňují ucelený program na roční období (Opravitová, Gebhartová - Jaro, Léto, Podzim, Zima). Na roční plán navazují výchovné plány ve formě tříměsíčních tematických bloků, ve kterých jsou zastoupeny jednotlivé složky výchov. Není v nich zcela jasně rozlišen věk dětí a definován program přípravy na školu. Také individuální plány jsou více popisné a málo se zabývají problémem dítěte.

Plán rehabilitace a inhalace je v režii zdravotních sester. Logopedickou péči provádí logopedická asistentka pod vedením speciálního pedagoga SPC.

V systému plánování došlo od poslední inspekce k výraznému pozitivnímu posunu, není však ještě zcela dotvořen.

Roční plán práce je funkční, postihuje jednotlivé oblasti výchovně vzdělávací i zdravotnické péče. Není dotaženo jeho rozpracování na jednotlivé kroky realizace.

Tato oblast je hodnocena průměrně.

Organizování

Speciální mateřská škola je úzce spjata s činností DC. Ředitelkou centra je pracovnice zdravotnictví. Dne 1. 4. 1999 ředitelka DC jmenovala zástupcem mateřské školy stávající učitelku MŠ. Jmenovací listina obsahuje pouze obecně formulované body pověření. Kompetence a vzájemná zastupitelnost celého zařízení je uvedena v grafickém organizačním schématu. Mateřská škola se více zviditelnila, vzhledem k její struktuře a neodpovídajícímu počtu pedagogicky a odborně způsobilých pedagogů není však typickým školským zařízením. Kontakt MŠ s ostatními školskými zařízeními a přenos vzájemných informací je tím omezen (např. porady ředitelů apod.). Po jmenování zástupkyně MŠ se zkvalitnila spolupráce se školským úřadem.

Vnitřní informační systém je funkční, všichni pracovníci jsou ředitelkou DC průběžně seznamováni s potřebnými informacemi. Pedagogické rady probíhají pravidelně, předmětem jsou pedagogické problémy zařízení.

Rodiče jsou o svých dětech informováni denně při předávání, aktuálně při návštěvách psychologa nebo logopedky z SPC. Učitelka-logopedická asistentka provádí jednou týdně poradenskou činnost, kde názorně předvádí rodičům, jak pracovat při procvičování výslovnosti. Další tok informací probíhá prostřednictvím nástěnky a výstavek prací dětí. Schůzky rodičů jsou svolávány třikrát do roka.

Některé dokumenty jsou společné pro DC a MŠ. Vedoucí učitelka byla seznámena s nutností zpracovat je odděleně (organizační řád, vnitřní řád).

Dokumentace vyplývající z legislativy je vedena na předepsaných tiskopisech.

Organizační uspořádání je hodnoceno jako průměrné.

Vedení a motivování pracovníků

Učitelkám bylo umožněno účastnit se vzdělávacích seminářů a kurzů (Kurz Montessori, Vzdělávání dětí s těžkým mentálním poškozením). Poznatky a zkušenosti z kurzů jsou již uplatňované v praxi a vedením zařízení oceňované.

Tato oblast je na průměrné úrovni.

Kontrolní mechanismy

Od minulé inspekce nastal posun v kontrolní práci učitelky zastupující MŠ. Při hodnocení jednotlivých pedagogických pracovníků bylo patrné, že má dostatečný přehled o kvalitě jejich práce. Vzhledem k plnému úvazku u dětí provádí systematickou kontrolní činnost pouze v omezené míře.

Tato oblast je hodnocena průměrně.

Hodnocení kvality řízení

Oblast řízení ve stávajících podmínkách, kdy ještě přetrvávají nevyjasněné kompetence, je na průměrné úrovni.

HODNOCENÍ EFEKTIVNOSTI VYUŽÍVÁNÍ PROSTŘEDKŮ PŘIDĚLENÝCH ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU

Hodnocení efektivity využívání prostředků přidělených ze státního rozpočtu

Nebylo zjištěno neefektivní využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Od minulé inspekční činnosti došlo k výraznému posunu v koncepční práci pověřené učitelky MŠ.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Zřizovací listina DC ze dne 28. 9. 1999 bez čj.
- Statut DC ke dni zřízení 1. 1. 1996, bez čj.
- Zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení pod č. j. P-671/99-Kp s účinností od 1. 9. 1999.

- Vnitřní organizační struktura DC - grafické schéma, bez čj.
- Jmenování zástupce na MŠ - k 1. 4. 1999 - bez čj.
- Zpráva o činnosti DC za rok 1998.
- Plán práce na školní rok 2000/2001.
- Plány výchovné práce na školní rok 2000/2001.
- Osobní spisy pedagogických pracovníků (doklady o vzdělání).
- Dokumentace dětí (záznamy z odborných vyšetření, doporučení lékařů).
- Přehledy výchovné práce ze všech tříd.
- Přehledy o docházce dětí ze všech tříd.
- Evidenční lístky všech dětí.
- Přihlášky dětí do MŠ a rozhodnutí o zařazení ve školním roce 2000/2001.

ZÁVĚR

Podmínky na zařízení vzhledem ke skloubení zdravotnické a výchovně-vzdělávací péče jsou velmi dobré. Problémem zůstává odpovídající počet pedagogických pracovníků v jednotlivých třídách.

Výchovně-vzdělávací proces byl na velmi dobré úrovni.

Oblast řízení není ještě stále plně dořešena zejména v konkretizaci kompetencí vedoucích pracovníků. V současných podmínkách ji ČŠI hodnotí jako průměrnou.

Speciální mateřská škola při Dětském centru Semily je funkčním smysluplným zařízením, které vyšlo z potřeb terénu, řeší zvýšené zdravotní obtíže populace předškolních dětí na Semilsku. Zároveň umožňuje výchovně-vzdělávací péči dětem s kombinovanými vadami včetně zajištění odborné lékařské péče. Zařízení má vysokou prestiž u rodičů, pro což svědčí nadměrný zájem rodičů o umístění dětí do tohoto zařízení.

Kombinace DC s MŠ je ojedinělá, je víceméně neoficiálním experimentem, který svými výsledky získal svoje opodstatnění.

Doporučení

- Dále věnovat pozornost oblasti řízení, zejména organizační struktuře.
- Doplnit počet pedagogických pracovníků.
- Pokračovat v konkretizaci individuálních plánů a cílů předškolního vzdělávání.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři a další zaměstnanci ČŠI:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Miloslava Paclíková	v. r.
Členka týmu	Mgr. Jarmila Kozáková	v. r.

V Liberci dne 5. dubna 2001

Datum a podpis ředitelky zařízení stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 13. 4. 2001

Razítko

Ředitelka DC	Podpis
Blahoslava Jarůšková	v. r.

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Posouzení jevů

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy (samosprávy):	2001-04-26	084-127/01-1165
Zřizovatel:	2001-04-26	084-126/01-1165

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	nebyly připomínky